

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15CoP/7/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6621203011
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Klaudia Kosková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6621203011.3

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Klaudie Koskovej a členov senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a JUDr. Jaroslava Galla, v právnej veci starostlivosti o maloleté deti: A. W. B., nar. XX. XX. XXXX, L. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky zastúpené kolíznym opatrovníkom Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, deti rodičov: matka A. Y., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom W. XX/XXX, XXX XX W., zastúpená JUDr. Zuzana Morháčová, advokátka, so sídlom Haličská cesta 3200, Lučenec, otec D. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom S. XXX/XX, XXX XX P. W., zastúpený Kováč | Krpčiarová & partners - advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom M. Bela 2, Lučenec, IČO: 47 253 975, o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom, o odvolaní otca a matky, proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 12P/43/2021 - 620 zo dňa 08. novembra 2022, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd ako súd prvej inštancie v konaní o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom rozhodol tak, že:

„I. Maloletá A. W. B., narodená XX. XX. XXXX a maloletý L. B., narodený XX. XX. XXXX s a z v e r u j ú do osobnej starostlivosti matky, A. Y., ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok.

II. Otec D. B. j e p o v i n n ý platiť výživné na maloletú A. W. B. vo výške 180,-- Eur a na maloletého L. B. vo výške 180,-- Eur, vždy mesačne vopred k rukám matky maloletých detí do 25. dňa v mesiaci, počnúc od 01. 06. 2021.

III. Zameškané výživné od 01. 06. 2021 do 31. 10. 2022 na meloletú A. W. B. vo výške 2 213,83 Eur a na maloletého L. B. vo výške 2. 213,83 Eur j e otec maloletých detí, D. B. p o v i n n ý zaplatiť k rukám matky maloletých detí, A. Y. do 60 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. U p r a v u j e s a styk otca, D. B. tak, že je oprávnený stýkať sa s maloletou A. W. B. a maloletým L. B. v Centre pre deti a rodiny, Železničná 26, Lučenec v počte 10tich realizovaných stretnutí, za prítomnosti psychológa, ktorý bude prítomný po celý čas stretnutia otca s maloletými deťmi a následne: styk otca bude s maloletými deťmi prebiehať každú párnú sobotu od 9:00 hodiny do 17:00 hodiny a každú párnú nedeľu od 9:00 hodiny do 17:00 hodiny s tým, že otec si maloleté deti prevezme pred bydliskom matky a vráti ich na tom istom mieste.

V. Matka j e p o v i n n á maloleté deti na styk s otcom pripraviť a počas prvých desiatich sedení v určenom čase priviesť do Centra pre deti a rodiny, Železničná 26, Lučenec, a za prítomnosti psychológa deti odovzdať otcovi a po ukončení styku maloleté deti v určenom čase a rovnakom mieste prevziať.

VI. Súd ukláda matke, otcovi, maloletej A. W. B., maloletemu L. B. výchovné opatrenie - podrobenie sa sociálnemu a psychologickému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny, Železničná 26, Lučenec ambulantnou formou, na dobu 12 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

VII. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

VIII. Matka maloletých detí, A. Y. je povinná nahradiť Slovenskej republike - na účet Okresného súdu Lučenec trovy konania vo výške 271,38 Eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil poukazom na ustanovenia § 24 ods. 2, 4, § 25 ods. 1, 2, 4, § 26, § 28 ods. 2, § 37 ods. 2 písm. d), ods. 7, 8, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 65 ods. 1, 2, 3, a § 76 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoR“). Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že rodičia maloletých detí nie sú manželia a v spoločnej domácnosti nežijú od 01. 06. 2021. Od uvedeného obdobia sa otec maloleťmi deťmi stretol len jedenkrát, nakoľko matka maloletých detí odmieta dať maloleté deti otcovi i napriek tomu, že okresný súd uznesením č. k. 12P/43/2021 - 166 zo dňa 05. 11. 2021 neodkladným opatrením upravil otcovi maloletých detí styk s nimi. Z dôvodu, že matka maloletých detí i napriek rozhodnutiu súdu neumožňuje otcovi stretávať sa s maloleťmi deťmi, otec maloletých detí podal návrh na výkon rozhodnutia, ktoré konania je vedené na súde prvej inštancie pod sp. zn. 8Em/2/2021. Okresný súd vo veci nariadil znalecké dokazovania. Zo záverov znaleckého posudku vypracovaného znalkyňou Mgr. Oľgou Dianiškovou zistil, že vzťah maloletých detí k otcovi je ambivalentný a spomienky na otca nie sú dostatočné. Vzájomný vzťah rodičov je negatívny, obaja na seba útočia, nedokážu spolu komunikovať a nevážia si jeden druhého. Maloleté deti sú výrazne citovo naviazané na matku, a preto nie je vhodná striedavá osobná starostlivosť. Znalkyňa považovala za vhodné zveriť maloleté deti do matkinej osobnej starostlivosti. Vzťah maloletých detí k otcovi navrhla budovať postupne za pomoci psychológa z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, pretože tento bol prerušený pri odchode matky zo spoločnej domácnosti. Okresný súd na základe záverov znaleckého posudku, ale ja zo správ kolízneho opatrovníka zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matky. Pri určovaní výživného zohľadnil finančnú situáciu a majetkové pomery matky, ktorá má mesačne minimálny príjem cca 300 EUR a poberá prídavky na dve maloleté deti vo výške 60 EUR. Na strane otca konštatoval lepšie majetkové pomery, keď jeho aktuálny príjem predstavoval sumu 2.855,58 EUR, pričom na rozdiel od matky je vlastníkom nehnuteľnosti, a to rodinného domu. Zároveň má aj ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči plnoletému synovi N. B. vo výške 80 EUR mesačne. Výdavky otca vyčíslil vo výške 1.168,65 EUR mesačne, do ktorých nezahrnul platenie výživného na plnoletého syna N. B., ani platenie výživného na maloleté deti a výdavky v súvislosti so stravovaním, ošatením nákupom hygienických potrieb, cestovného vo výške 290 EUR z Rakúska na Slovensko a späť. Súd prvej inštancie mal za to, že výživné vo výške 180 EUR na každé z maloletých detí, bude zodpovedať schopnostiam a možnostiam otca maloletých detí a zároveň zodpovedá aj odôvodneným potrebám maloletých detí, vzhľadom na ich vek a ich aktuálne mesačné výdavky, ktoré sú len bežné a súvisia so školskými povinnosťami, mimoškolskými aktivitami, stravou, ošatením. Zároveň rozhodol o zameškanom výživnom od 01. 06. 2021 do 31. 10. 2022 na obe maloleté deti. Pri určení výšky zameškaného výživného zohľadnil zaplatené výživné zo strany otca za uvedené obdobie, resp. zaplatenie školských pomôcok, liekov, čo predstavovala celkovo sumu 1.692,34 EUR, ktorú rozdelil na polovicu t. j. na každé z maloletých detí po 846,17 EUR, ktorú sumu následne odpočítal od celkovej sumy ktorú mal otec zaplatiť na výživu každého z maloletých detí vo výške 3.060 EUR. Zameškané výživné na každé z maloletých detí predstavovalo sumu 2. 213,83 EUR (3.060 EUR - 846,17 EUR). Okresný súd aj pri úprave styku otca s maloleťmi deťmi vychádzal zo záverov znaleckého posudku a tento upravil v zmysle odporúčenia súdnej znalkyne, pričom prihliadol aj na vyjadrenie kolízneho opatrovníka, ktorý navrhol, aby sa výchovné opatrenie ako aj styk vykonávali priamo v Centre pre deti a rodiny v Lučenci v prítomnosti psychológa. Na základe uvedeného, tak okresný súd upravil styk (IV. a V. výrok) a uložil aj výchovné opatrenie (VI. výrok).

3. O trovách konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CMP“) tak, že žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania, a to napriek tomu, že zástupkyňa matky si uplatnila náhradu trov konania,

4. Zároveň rozhodol o trovách konania štátu v zmysle § 57 CMP. Uznesením č. k. 12P/43/2021 - 308 zo dňa 18. 01. 2022 uložil matke, ako aj otcovi maloletých detí na zloženie preddavku na trovy znaleckého dokazovania, každému po 300 EUR. Preddavok na trovy zložil len otec maloletých detí. Následne

uznesením zo dňa 22. 06. 2022 priznal znalkyni znalečné vo výške 571,38 EUR. Časť znaleckého bola uhradená z preddavku zloženého otcom maloletých detí a časť vo výške 271,38 EUR bola vyplatená z rozpočtových prostriedkov súdu. Nakoľko v konaní vznikli trovy štátu, okresný súd zaviazal na náhradu týchto trov matku maloletých detí, keďže otec sa trovami na dôkaze podieľal zložením príslušného preddavku.

5. Proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonnej lehote odvolanie otec, a to v rozsahu zverenia maloletých detí (I. výrok) a úpravy styku (IV. a V. výrok). Žiadal rozhodnutie okresného súdu v tomto rozsahu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Bol toho názoru, že matka nepredstavuje záruky zdravej a morálnej výchovy maloletých detí s ohľadom na jej správanie sa na internete, kde posielala rôzne správy a svoje polonahé fotografie. Nepravdivo obviňovala otca z používania alkoholických nápojov, čo sa nikdy ani nepreukázalo. Práve naopak chcel výpoveďou svedka - P. preukázať to, že práve matka požíva denne alkoholické nápoje, ale aj ovplyvňuje maloleté deti. Uviedol, že už počas spolužitia v spoločnej domácnosti matka navštevovala po večeroch pohostinstvá, za účelom vyhľadávania mužských známostí. Matka napriek súdnemu rozhodnutiu odmieta akékoľvek výchovné opatrenia upravujúce vzťah otca a detí. Súdom upravený styk otca s deťmi podľa jeho názoru porušuje jeho rodičovské práva v zmysle § 28 a nasl. ZoR. Poukázal na to, že žije vo veľkej rodine, ktorej súčasťou sú jeho rodičia, jeho dospelý syn a jeho slobodná sestra, ktorí spoločne vytvárajú pevné rodinné zázemie pre výchovu detí.

6. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca žiadala, aby odvolací súd odvolanie otca v celom rozsahu ako nedôvodné zamietol a rozhodol v intenciách jej odvolania. Nestotožnila sa s odvolaním otca a rozhodnutie okresného súdu vo výrokoch I., IV. až VIII. považovala za správne. Poukázala na záver znaleckého posudku, z ktorého citovala časť týkajúcu sa zverenia maloletých detí. Potvrdila, že vzťahy medzi rodičmi sú negatívne a komunikácia viazne. S ohľadom na obsah podaného odvolania zo strany otca, tak toto považovala za snažiacie sa očierňovať matku a uvádzať o nej negatívne informácie v snahe otca získať maloleté deti do osobnej starostlivosti. Stotožnila sa s odôvodnením súdu prvej inštancie v tom, že znalkyňa, a ani kolízny opatrovník nezistili, že by matka nebola vhodnou osobou, ktorej by maloleté deti nemohli byť zverené.

7. Otec v rámci odvolacej repliky zotrval na svojom podanom odvolaní a odvolacom návrhu na základe ním uvedených dôvodoch, ktoré matka nijako nevyvrátila. Uviedol, že v odvolaní poukázal na také konanie matky, ktoré je nezlučiteľné s riadnou výchovou detí. Matka vo vyjadrení neuviedla, že tvrdenia otca by boli nepravdivé, ale negatívne, čím zrejme podľa názoru otca pod ťarchou dôkazov tieto skutočnosti nemôže poprieť. Tvrdenie matky o ochote zúčastňovať sa na výchovných opatreniach, pokiaľ sa otec voči nej nebude správať agresívne a nadávať jej tak tieto považoval za nepravdivé a alibistické, aby zakryla svoju neúčasť na výchovných opatreniach. Tvrdil, že nechce a ani nebude vnášať do vzťahu s deťmi problémy, ktoré sa vyskytli medzi rodičmi. Napriek tomu matku nepovažuje s ohľadom na jej nemorálne správania za dobrý príklad pre maloleté deti. Mal za to, že matka sa má sama predovšetkým naučiť ako sa má k deťom správať, ako má výchovne na deti pôsobiť, a to aj napriek nezhodám medzi rodičmi.

8. V odvolacej duplike matka žiadala odvolanie otca maloletých detí v celom rozsahu ako nedôvodné zamietnuť, a aby odvolací súd rozhodol v intenciách ňou podaného odvolania. K tvrdeniam otca týkajúce sa konania matky, ktoré je nezlučiteľné s výchovou maloletých detí, tak poukázala na vyjadrenie opatrovníka, ktorý považoval v súčasnej situácii za vhodnejšie zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti matky. Rovnaký záver vyplýva aj zo znaleckého posudku. Napriek uvedenému ako aj rozhodnutiu súdu ohľadne zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti matky, otec naďalej trvá na tom, že matka nie je vhodnou osobou na výchovu maloletých detí, čím potvrdzuje, že mu nejde o záujem maloletých detí, ale prednostne o jeho vlastný záujem. Neúčasť na výchovných opatreniach vždy ospravedlnila a to z dôvodu choroby. Uviedla, že v súčasnosti sa každý druhý týždeň v piatok dostaví s maloletými deťmi pred Maďarskú školu, pričom otec sa niekedy dostaví na stretnutie a inokedy nie. Stretnutie s otcom sa uskutočnilo zatiaľ dvakrát. Maloleté deti nemali záujem ísť k otcovi a držali sa len matky. Svoju neprítomnosť nijako neospravedlnil. Takéto správania nepovažuje za snahu otca obnoviť vzťahy s maloletými deťmi.

9. Otec maloletých detí vo svojom ďalšom vyjadrení naďalej zotrval na svojom odvolacom návrhu. K tvrdeniam matky o tom, že sa nie vždy dostavil k prevzatíu maloletých detí uviedol, že práve naopak

matka deti nepripravila a na dohodnuté miesto sa nedostavila. Nikdy sa nestalo, aby sa výchovného opatrenia nezúčastnil. Poukázal na to, že deti nevidel od júla 2021.

10. Proti rozsudku okresného súdu podala v zákonnej lehote odvolanie aj matka, a to v rozsahu určenej vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom (II. výrok) a vo výroku o zameškanom výživnom (III. výrok). Žiadala rozsudok okresného súdu v tejto časti zmeniť tak, že odvolací sú zaviazal otca prispievať na výživu oboch maloletých detí výživným vo výške 300 EUR mesačne vopred k rukám matky maloletých detí vždy do 25. dňa v mesiaci počnúc od 01. 06. 2021 a zameškané výživné od 01. 06. 2021 do 31. 10. 2021 vo výške po 4.423 EUR na každé z maloletých detí žiadala uhradiť do 60 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Vytýkala rozhodnutiu prvoinštančného súdu, že napriek tomu, že konštatoval vyššiu životnú úroveň otca, tak táto sa neodzrkadila v určení vyživovacej povinnosti určenej okresným súdom. Súdom určené výživné vo výške 180 EUR považovala za neprimerané vzhľadom na odôvodnené potreby maloletých detí. V tomto smere poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12CoP/25/2022 - 487 zo dňa 11. 08. 2022, ktorý neodkladným opatrením určil výživné v sume 150 EUR, pričom to odôvodnil tým, že v rámci neodkladného opatrenia nie je možné medzi nevyhnutné výdavky zahrnúť všetky výdavky maloletých tak, ako je to vo veci samej. Podľa názoru matky mal okresný súd do odôvodnených výdavkov zahrnúť aj náklady na voľnočasové a športové aktivity ako karate, tenis, jazda na koni, výlety, ale aj na poisťky pre maloleté deti. Mala za to, že otcom tvrdené náklady na bývanie v Rakúsku boli vytvorené za účelom umelého zvýšenia jeho výdavkov. Otec je vlastníkom nehnuteľnosti, a to rodinného domu. Súd prvej inštancie však medzi výdavky otca poňal aj úvery, ktoré otec mesačne uhradza vo výške 135,35 EUR a 290 EUR. S poukazom na § 75 ZoR súd prvej inštancie mal prihliadať na neprimerané majetkové riziká, ktoré otec na seba vzal a nemal prihliadať na úvery, ktoré je otec povinný splácať, keďže v zmysle § 62 ods. 5 ZoR, má výživné prednosť pred inými výdavkami rodičov. Ďalej okresnému súdu vytýkala, že na úhradu výživného započítal detské prídavky vo výške 300 EUR, ale aj sumu 38,34 EUR, ktorú otec uhradil za školské pomôcky (farebné papiere a farbičky), ktoré neboli ani potrebné, pričom tieto otec priniesol pre škôlku a nie pre samotného maloletého. Okresný súd tak následne nesprávne vypočítal aj výšku dlžného výživného.

11. Kolízny opatrovník zotrval na všetkých svojich doterajších písomných ako aj ústnych vyjadreniach. Poukázal na to, že vzťahy medzi rodičmi sú ambivalentné a ich ochota a schopnosť kooperovať je minimálna. Za prvoradé považoval obnovenie stretávania sa otca s maloletými deťmi. Vzájomné obviňovanie a negatívne postoje rodičov nie sú v záujme maloletých detí. Uviedol, že matka by mala vyvinúť aktivitu smerujúcu k stretávaniu sa detí s druhým rodičom a ich vzájomná komunikácia by nemala byť negatívna až do takej miery, že si to všimajú aj samotné deti. Maloleté deti majú právo na oboch rodičov, ktorí by mali byť súčasťou ich života. Vo vzťahu k výške výživného okresný súd vyhodnocoval dôkazy s prihliadnutím na odôvodnené potreby detí ako aj zárobné pomery povinného rodiča.

12. Otec vo svojom vyjadrení k odvolaniu matky mal za to, že na toto nie je možné prihliadať, pretože bolo podané po uplynutí zákonnej lehoty na podanie odvolania, pričom nepožiadala v súlade s § 122 CSP o odpustenie zmeškania lehoty.

13. Matka maloletých detí vo svojej odvolacej replike uviedla, že odvolanie podala prostredníctvom e-mailu dňa 12. 12. 2022, ktoré v zmysle § 125 ods. 2 CSP dodatočne doručila v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu v zákonnej lehote. Z uvedeného dôvodu sa tak na jej odvolanie prihliada, a nebolo potrebné požiadať o odpustenie zmeškania lehoty.

14. Po predložení veci odvolaciemu súdu zo strany súdu prvej inštancie na rozhodnutie o odvolaní otca aj matky voči rozsudku okresného súdu, bolo odvolaciemu súdu odstúpené podanie predložené zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, Referát poradensko - psychologických služieb správa z poradensko psychologického procesu vypracované Mgr. Michaelou Karlíkovou. Z obsahu tohto podania vyplýva, že sa uskutočnilo päť odborných individuálnych konzultácií, z toho tri osobnou formou a dve telefonickou formou. Rodičia sa prvej konzultácie zúčastnili spoločne, no matka konzultáciu v úvode opustila s odôvodnením, že nebude počúvať vyjadrenia otca, nakoľko ich považuje za zavádzajúce. Otec sumárne absolvoval dve individuálne konzultácie a neskôr dvakrát telefonicky kontaktoval psychológa z dôvodu využitia psychologického poradenstva a oboznámenia sa so situáciou ohľadom pokračovania poradensko - psychologického procesu, nakoľko bez účasti matky by bola spolupráca kontraproduktívna. Otec vyjadril dlhodobú frustráciu zo situácie, keďže mu nie je umožnený kontakt so synom. Nedokáže s matkou nadviazať žiadnu formu komunikácie, nakoľko jeho podnety opakovane ignoruje a blokuje

akékoľvek jeho snahy o kontakt s ňou a so synom. Matka absolvovala jej prvú individuálnu konzultáciu dňa 01. 02. 2023. Skoršia účasť nebola z jej strany možná z dôvodu chorobnosti detí a neskôr jej samotnej. Zároveň prezentovala následnú obsadenosť termínu u psychológa, čo je zavádzajúca informácia, dokladateľná SMS komunikáciou a výpisom telefonických hovorov. Matka sa vyjadrila, že ani štát, ani žiadna psychologička ju nedonútiť s otcom komunikovať. Odmieta porozumieť zmyslu uloženého výchovného opatrenia, spoluprácu s referátom hodnotí ako nepotrebnú. Vyjadruje, že pre maloletého L. je lepšie, keď kontakt s otcom nemá. Na základe toho, že matka opakovane odmieta pokračovať v poradensko psychologickom procese, spolupráca s rodičmi bola ukončená.

15. Dňa 20. 02. 2023 bolo odvolaciemu súdu odstúpené podanie otca, ktoré bolo okresnému súdu doručené dňa 10. 02. 2023 a 15. 02. 2023. Otec v tomto podaní doplnil odvolanie o ďalšiu skutočnosť týkajúcu sa rozhodnutia Okresného súdu Lučenec v konaní pod sp. zn. 17C/5/2022 zo dňa 09. 02. 2022, ktorým bolo súhlasné vyhlásenie rodičovo otcovstva dieťaťa A. W. F. nar. XX. XX. XXXX vyslovené za neplatné. Rozsudok nadobudol právoplatnosť vyhlásením. Z uvedeného je tak zrejmé, že nie je otcom dieťaťa, o ktorom súd doteraz rozhodoval.

16. Konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je upravené v § 111 a nasl. CMP.

17. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

18. Krajský súd v Banskej Bystrici ako odvolací súd, bez viazanosti rozsahom odvolania (§ 65 CMP), bez viazanosti odvolacími dôvodmi (§ 66 CMP), prejednal odvolanie rodičov bez nariadenia pojednávania (a contrario § 385 ods. 1 CSP) a rozsudok okresného súdu zrušil v celom rozsahu podľa § 389 ods. 1, písm. b) CSP a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 391 ods. 1 CSP.

19. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd v rozhodnutí súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

20. Je nepochybné, že matka maloletých detí podala návrh vo veci samej o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na Okresný súd Lučenec dňa 14. 07. 2021, ktorým sa domáhala zverenia maloletých detí do svojej osobnej starostlivosti, zaviazania otca k povinnosti prispievať na výživu maloletých detí po 300 EUR mesačne vždy do 15. dňa, toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky. Zároveň žiadala upraviť styk otca s maloletými deťmi každý siedmy týždeň v kalendárnom roku od nedele od 17:00 hod. do nedele nasledujúceho týždňa do 17:00 hod., s tým, že prvý styk sa bude realizovať od 05. 09. 2021. Otec zároveň umožní matke v priebehu realizovania styku denný telefonický kontakt matky s maloletými deťmi a v pondelok a štvrtok osobný kontakt od 17:00 do 18:00, pričom otec je oprávnený sa s maloletými deťmi po dohode s matkou aj v iné dni ako súdom určené s tým, že deti si prevezme, ale aj odovzdá v stanovený deň a hodinu pred bytovým domom matky, ktorá je povinná maloleté deti na styk včas a riadne pripraviť. Zároveň žiadala, aby súd uložil otcovi povinnosť nahradiť matke náhradu trov konania. Samostatným návrhom doručeným okresnému súdu v rovnaký deň žiadala aj nariadenie neodkladného opatrenia, kde okrem predbežného zverenia mal. detí do jej osobnej starostlivosti žiadala aj dočasne upraviť styk otca s maloletými deťmi, pričom neodkladné opatrenie malo trvať do času právoplatného rozhodnutia vo veci samej.

21. Podľa § 7 ods. 1 CMP, účastníkom je ten, koho tento zákon za účastníka označuje.

22. Podľa § 7 ods. 2 CMP, v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu, je účastníkom aj ten, o koho právach a povinnostiach sa má konať.

23. Civilný mimosporový proces predstavuje normatívne upravený postup pri prejednávaní a rozhodovaní špecifických subjektívnych práv a právom chránených záujmov, ktorých ochrana tak vo sfére hmotnoprávnej úpravy, ako aj v rovine procesnej požíva zvýšenú právnu ochranu, o ktorú je verejný záujem. Mimosporový proces teda prispôsobením právnej úpravy rešpektuje ochranu špecifických vzťahov, kde táto môže byť iniciovaná aj v prípade pasivity subjektov, ktorí sú nositeľmi práv a právom chránených záujmov, nie je vylúčené, že aj proti ich vôli, ak si to vyžaduje ochrana ich, resp. iného

záujmu. Účastníkom konania bude vždy a teda výlučne ten, koho zákon za účastníka označuje. Predmetné konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, je konaním vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, kde účastníkmi konania sú predovšetkým rodičia (matka a otec) a ich spoločné maloleté deti.

24. V konaní vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti boli ako účastníci konania označení rodičia maloletých detí, a to matka - A. Y., nar. XX. XX. XXXX, bytom W. XX/XXX W. a otec - D. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom S. XXX/XX, P. W. a ich maloleté deti A. W. B., nar. XX. XX. XXXX a L. B., nar. XX. XX. XXXX., obaja bytom u matky. Počas odvolacieho konania otec poukázal na konanie, ktoré bolo vedené na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 17C/5/2022, v ktorom sa v procesnom postavení žalobcu domáhal voči matke ako žalovanej a za účasti mal. A. W. B. určenia neplatnosti právneho úkonu. Okresný súd vo veci samej rozhodol rozsudkom zo dňa 09. 02. 2023 tak, že vyslovil, že súhlasné vyhlásenie rodičov D. B., nar. XX.XX.XXXX a A. Y., nar. XX.XX.XXXX o otcovstve dieťaťa A. W. F., nar. XX.XX.XXXX formou zápisnice spísanej na Matričnom úrade v Lučenci dňa 27.09.2017 je neplatné. Vo všeobecnej rovine možno povedať, že neplatný je právny úkon, ktorý nemá niektorú z náležitostí, ktoré zákon pod sankciou neplatnosti právneho úkonu vyžaduje (§ 37 až 39 OZ). Občiansky zákonník pojem „absolútna neplatnosť“ nepoužíva. Používa len termín „neplatnosť“, preto platí, že pokiaľ je nejaká vada právneho úkonu sankcionovaná neplatnosťou (a nejde pritom o niektorý z prípadov relatívnej neplatnosti), ide o absolútne neplatný úkon. V danom prípade okresný súd rozhodol o absolútnej neplatnosti právneho úkonu - súhlasného vyhlásenia rodičov o otcovstve voči maloletej spísaného vo forme zápisnice na Matričnom úrade v Lučenci. Je potom potrebné si uvedomiť, že absolútna neplatnosť pôsobí zásadne od začiatku (ex tunc), teda od okamihu vzniku právneho úkonu. Účinky absolútnej neplatnosti pôsobia definitívne, aj keby dôvod neplatnosti právneho úkonu dodatočne odpadol. Nakoľko došlo k určaniu neplatnosti vyššie uvedeného právneho úkonu, tak jeho dôsledkom je to, že otec nie je rodičom vo vzťahu k maloletej A. W. F., a preto voči nej nemá žiadne rodičovské práva, ale ani povinnosti, ktoré by ho mohli zaväzovať. V konaní bolo zo strany otca niekoľkokrát spomenuté, že nie je otcom maloletej A., no napriek tomu matka trvala na podanom návrhu aj vo vzťahu k maloletej s ohľadom na zápis otcovstva voči maloletej, aj keď mala vedomosť, že otec nie je jej otcom. Okresný súd tak nesprávne konal o právach maloletej, pričom táto s ohľadom na účinky vyslovenia neplatnosti právneho úkonu (súhlasného vyhlásenia rodičov), tak nebola nositeľkou vecnej legitímácie, teda nositeľkou hmotnoprávnych práv a povinností, ktoré sú predmetom konania o úprave rodičovských práv a povinností vyplývajúcich zo ZoR. Okresný súd tak vo veci nesprávne rozhodoval vo vzťahu k maloletej, pričom jeho rozhodnutie tak bolo postihnuté procesnou vadou, ktorá mala de facto vplyv na všetky súdom prvej inštancie prijaté závery, keďže tento konal a rozhodoval a svoje rozhodnutie vo veci odôvodnil s ohľadom na obe maloleté deti.

25. Nakoľko odvolací súd v zmysle § 65 CMP nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu, odvolací zrušil všetky výroky rozsudku okresného súdu, nie len tie, ktoré boli napadnuté odvolaním zo strany rodičov maloletých detí, nakoľko celé rozhodnutie je zasiahnuté nesprávnym procesným postupom, kedy konal a rozhodoval v spojení s maloletou.

26. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolaciemu súdu nezostala iná možnosť, než rozsudok okresného súdu zrušiť, a to aj vo výroku o uloženom výchovnom opatrení (VI. výrok), ale aj v závislých výrokoch (V. VII. a VIII. výrok) a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Okresný súd po vrátení veci môže vyzvať matku, či ako navrhovateľka trvá na podanom návrhu vo vzťahu k maloletej A. W. F. (predtým B.), alebo berie svoj návrh na úpravu práv a povinností vo vzťahu k maloletej späť. V opačnom prípade konanie vo vzťahu k maloletej zastaví v súlade s § 10 ods. 2 CMP. V novom rozhodnutí sa opätovne bude zaoberať už len úpravou práv a povinností k maloletemu L., pričom opätovne rozhodne aj o všetkých závislých výrokoch týkajúcich sa najmä náhrady trov konania účastníkov a štátu. Povinnosťou súdu prvej inštancie v prípade rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností bude vysporiadať sa s vykonanými dôkazmi nie len jednotlivo, ale aj v ich vzájomnej súvislosti. Otázka úpravy práv a povinností je právnou otázkou, ktorej posúdenie je výlučne vecou súdu. Nie je teda povinnosťou súdu si bez ďalšieho automaticky prevziať závery znaleckého dokazovania. Tieto je povinný skúmať v širšej súvislosti spojenej s vykonaným dokazovaním a zisteným skutočným stavom. V tomto smere považuje odvolací súd za potrebné poukázať na to, že zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že maloletý je vo veku, kedy je výrazne ovplyvňovaný rodičmi, pričom s vysokou pravdepodobnosťou dochádza k ovplyvňovaniu detí t. j. aj maloletého L.. V tomto smere je potrebné si uvedomiť, že otec nebol v kontakte s maloletým od leta 2021, pričom ani súdom prvej inštancie nariadené

neodkladné opatrenie vo vzťahu k úprave styku otca s maloletým nebolo rešpektované a vykonávané, a preto bol zo strany otca podaný návrh na nariadenie výkonu tohto rozhodnutia. Rovnako z obsahu správy z Úradu práce sociálnych vecí a rodiny, ktorá bola doložená v rámci odvolacieho konania (č. I. 736 spisu) vyplýva nie len odmietanie spolupráce matky v poradensko-psychologickom procese, ale aj jej odmietanie účasti otca v živote maloletého. Pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do starostlivosti je dôležitá nie len preferencia maloletého dieťaťa ku tomu ktorému rodičovi, ale aj schopnosť tohto rodiča zabezpečiť, aby maloleté dieťa neodmietalo druhého rodiča, ktorý preňho nie je preferovaným rodičom. Teda schopnosť usmerňovať a pripravovať maloleté dieťa taktiež patrí k rodičovským povinnostiam, ktoré je potrebné posúdiť v kontexte úpravy práv a povinností. Rovnako z rozhodnutia okresného súdu nie je zrejmé, aké boli dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 77 ods. 1 ZoR, pre ktoré okresný súd rozhodol o priznaní výživného od 01. 06. 2021, napriek tomu, že návrh bol podaný na okresný súd dňa 13. 07. 2021. V tejto časti sa javí byť rozhodnutie okresného súdu nepreskúmateľným. S ohľadom na vyššie uvedené bude mať vplyv na rozhodnutie o výške výživného aj skutočnosť, že otec nemá tri zákonné vyživovacie povinnosti, ale iba dve, a to voči maloletému L. a plnoletému synovi N.. V tomto smere sa okresný súd opätovne vysporiada s určením výšky výživného s ohľadom na odôvodnené potreby maloletého L., ale aj so zameškaným výživným, pričom sa vysporiada nie len s námietkami matky, ale aj s tým, či výživné, ktoré otec doposiaľ uhradil bol z jeho strany uhrádzané na obe maloleté deti alebo toto otec platil len vo vzťahu k maloletému.

27. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- € (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo

na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).